

Joxepa Antoni Arakama Zaldua

*Urretxu,
Gipuzkoa
(1919-2011)*

Aurkibidea

Biografia

Elorriagaazpikoa baserrian jaio zen. Aita Zegamakoa zuen, Kubako gerran ibilitakoa. Eitzagara ezkondu zen. Gaur egun herriak janda dauka Eitzaga, baina orain dela 60 urte baratzeak eta soroak ziren nagusi, eta etxe gehienetan ardiak edo behiak zituzten.

Zintak

URR-018

- **Proiektua:** Gure Nagusiak - Urola Garaia: Mende bat iruditan
- **Elkarrizketatzailea(k):** Bereziartua, Joxe Manuel "Bere"
- **Data:** 2006-01-01
- **Iraupena:** 45 min
- **Euskarria:** Audio Analog
- **Kodifikatzailea:** Otegi, Aitziber
- **Emalea:** Bereziartua, Joxe Manuel "Bere"

Pasarteak

1. Esaera zaharrak

- **Erref:** URR-018/002
- **Iraupena:** 0:00:54. **Hasi:** 00:00:40. **Bukatu:** 00:01:34

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Esaerak

Laburpena:

Esaera zaharrak aipatzen ditu.

2. Santa-eskearen inguruko kontuak

- **Erref:** URR-018/003
- **Iraupena:** 0:03:30. **Hasi:** 00:01:34. **Bukatu:** 00:05:04

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Santa Ageda

Laburpena:

Santa-eskaleak ez ziren bere etxera joaten, baina Ezkiora eta inguruko baserrietara bai. Gabon eskean ere ibiltzen ziren, baina helduak bakarrik. Orduko eta oraingo eskearen arteko ezberdintasunak. Inguruko baserrietako santa-eskaleek, Josepiren etxean uzten zituzten zapatak eta abarkekin joaten ziren eskera. Bueltako garaian aldatzen zituzten berriz ere oinetakoak. Pasoko etxea zelako egiten zuten bere etxean.

3. Legazpitik Eitzagara garoa eramaten

- **Erref:** URR-018/004
- **Iraupena:** 0:00:36. **Hasi:** 00:05:04. **Bukatu:** 00:05:40

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua

Laburpena:

Garoa Legazpi ingurutik Eitzagaraino eramaten zuten; bide luzea egiten zuten oso preziatua baitzen.

4. Garotako kontuak

- **Erref:** URR-018/005
- **Iraupena:** 0:02:00. **Hasi:** 00:05:40. **Bukatu:** 00:07:40

Gaia(k):

Laburpena:

Orduko etxeko janaria aipatzen du, esnea etab. Behi bat zuten etxean eta garoa ekartzeko gurdiz moldatzen ziren. Pasadizo bat kontatzen du.

5. Intxaur-saltsa eta konpota

- **Erref:** URR-018/006
- **Iraupena:** 0:00:50. **Hasi:** 00:07:40. **Bukatu:** 00:08:30

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:

Etxeko intxaur eta esnearekin intxaur-saltsa egiten zuten eta errezil-sagar eta aranekin konpota.

6. 1919an Elorriagazpi baserrian jaioa

- **Erref:** URR-018/008
- **Iraupena:** 0:01:30. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:01:30

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

<p>Bere burua aurkeztzen du, 87urte dauzka. 1919ko irailaren 17an jaioa, Zumarragako Elorriagazpi baserrian. Aita Zegamakoa eta aita bertakoa zituen. Aita Kuban egondu zen gerran.</p>

7. Urretxun Agustinaren eskolan ibilitakoa

- **Erref:** URR-018/009
- **Iraupena:** 0:01:19. **Hasi:** 00:01:30. **Bukatu:** 00:02:49

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikastolak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Senitartea hiru anaiek eta berak osatzen dute. Eskolan Urretxun ibili zen, Agustinaren eskolan. Dotrina zen orduko ikasketa nagusia. Agustina irakaslearen pelukera lanetan jarduten zuen eskolan. Mojetan ere ibili zen, baina denbora gutxian.

8. Ardizain Izazpi mendian

- **Erref:** URR-018/010
- **Iraupena:** 0:01:31. **Hasi:** 00:02:49. **Bukatu:** 00:04:20

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:

<p>Ardizain egoten zen Izazpi mendian eta egunero jaisten zen etxera. Diru gutxi ordaintzen bazuten ere, berak arkumeak prestatu eta aitak saltzen zituen. Ardiak ibiltzeko terrenoak erostea gustatzen zitzaion aitari.</p>

9. Elorriaga baserriaren kokalekua

- **Erref:** URR-018/011
- **Iraupena:** 0:00:28. **Hasi:** 00:04:20. **Bukatu:** 00:04:48

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:

<p>Elorriaga baserriaren kokalekua eta ingurua aipatzen ditu.</p>

10. Garia eta artoa ereiten zituzten

- **Erref:** URR-018/012
- **Iraupena:** 0:00:24. **Hasi:** 00:04:48. **Bukatu:** 00:05:12

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Garia
- Baserría » Baserriko lanak » Baratzea eta soroa
- Baserría » Baserriko lanak » Artoa

Laburpena:

<p>Aldapa handiko ingurua dauka baserriak eta soroa lantzeko gaizki ibiltzen ziren. Garia eta artoa egiten zuten baina gariak diru gehiago ematen zien.</p>

11. Ogia egiten etxean eta Sagaspen

- **Erref:** URR-018/013
- **Iraupena:** 0:00:40. **Hasi:** 00:05:12. **Bukatu:** 00:05:52

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Garia

Laburpena:

Ogia etxean egiten zuen eta baita inguruko baserri batean ere, Sagaspen.

12. Gazte-denboran etxean lanean

- **Erref:** URR-018/016
- **Iraupena:** 0:00:46. **Hasi:** 00:08:34. **Bukatu:** 00:09:20

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

27 urtera arte, ezkondu arte, etxean aritu zen lanean. Ama gazterik hil zen eta etxeko lanak eta anaiei zainketa bere esku geratu ziren.

13. Lixiba egitera errekarra

- **Erref:** URR-018/017
- **Iraupena:** 0:01:35. **Hasi:** 00:09:20. **Bukatu:** 00:10:55

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa garbitzea
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Esaerak

Laburpena:

Lixiba errekan egiten zuten: lehenengo, barrika batean egosi eta askan egiten zuten. Errekaren kokapena aipatzen du. Esaera zaharra.

14. Erromeriara, Atxurtzara eta Oletara

- **Erref:** URR-018/018
- **Iraupena:** 0:02:05. **Hasi:** 00:10:55. **Bukatu:** 00:13:00

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:

<p>Udan, Atxurtzara eta Oletara joaten ziren erromeriara. Orduan mendi bidea zen dena eta oinez jaisten ziren kalera. Baita mezara ere.</p>

15. Senarra Ezkiokoa

- **Erref:** URR-018/020
- **Iraupena:** 0:01:29. **Hasi:** 00:13:18. **Bukatu:** 00:14:47

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Senarra Ezkiokoa zen, baina etxetik gertukoa. Auzoko mutilen inguruko kontuak.

16. Senarra Bartzelonan eta Mahonen soldadutzan

- **Erref:** URR-018/022
- **Iraupena:** 0:02:30. **Hasi:** 00:14:58. **Bukatu:** 00:17:28

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Soldadutza

Laburpena:

<p>Senarra soldadutzan Bartzelonan eta ondoren Mahonen egon zen. Soldadutzatik etxera itzuli behar zuenean belauna hautsi zuen zalditeriako zaldi batekin istripua izanda. Lagunak lizentziatu egin ziren eta berak, berriz, ospitalean egon behar izan zuen 40 egunez. Oso trebea omen zen zaldi gainean. Erdaraz ez zekien askorik.</p>

17. Gernikan, Bilbon eta Santanderren gerratean

- **Erref:** URR-018/023
- **Iraupena:** 0:01:37. **Hasi:** 00:17:28. **Bukatu:** 00:19:05

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

Soldadutzatik bueltatu eta hamabost egunera, gerrara joan beharra izan zuen. Gernikako bonbardaketa mendi batetik ikusi zutela kontatzen omen zuen. Gernikatik Bilbora eta handik Santanderrera bidali zuten eta han preso egon zen.

18. Gerra ondoren zazpi urtez nobiotan

- **Erref:** URR-018/024
- **Iraupena:** 0:01:45. **Hasi:** 00:19:05. **Bukatu:** 00:20:50

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ligatzea

Laburpena:

Gerra ondorenean exera itzuli eta beste zazpi urte pasa zituzten nobiotan. Ez zuten diru askorik ezkontzeko, ordura artean senarra morroi eta bera baserrian aritu ziren lanean.

19. Ezkondu ondoren Eitzara bizitzera

- **Erref:** URR-018/025
- **Iraupena:** 0:01:53. **Hasi:** 00:20:50. **Bukatu:** 00:22:43

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Baserria vs. Kalea

Laburpena:

Ezkondu ondoren, senarra, Paulo, lantegian hasi zen lanean eta Eitza auzora jaitsi ziren bizitzera. Josepik gustuko zuen aldaketa, kaletik gertuago zeuden. Eitzako baserrian, behi bat eduki zuten etxerako esnea ateratzeko. Senarra lantegian eta Josepi etxeko lanetan eta baratzean aritzen zen.

20. Eitzan denak euskaldunak

- **Erref:** URR-018/032
- **Iraupena:** 0:02:17. **Hasi:** 00:31:00. **Bukatu:** 00:33:17

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:

Eitzan garai hartan denak euskaldunak ziren. Baserriak, ganadua eta inguruko jendea aipatzen ditu.

21. Antiotik astoan plazara saltzera

- **Erref:** URR-018/033
- **Iraupena:** 0:01:13. **Hasi:** 00:33:17. **Bukatu:** 00:34:30

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera

Laburpena:

Gaztetan plazara saltzera jaisten zen Antiotik astoan. Etxera petrolioa eramaten zuen kandiletan; ez zuten ez argirik ezta urik ere. Aitak jarri zuen gerora.

22. Eramandadea, deskalabruetan laguntzeko

- **Erref:** URR-018/034
- **Iraupena:** 0:02:46. **Hasi:** 00:34:30. **Bukatu:** 00:37:16

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:

Antion ermandadea zeritzona egiten zuten auzokoen artean. Ganaduren bat gaixotu edo hiltzen bazen edota deskalabruen bat pasatuz gero, laguntza modura, ordaina ematen zitzaion. Ermandadeko partaideen aipamena.

23. Argi zentrala Aizpurutxon

- **Erref:** URR-018/036
- **Iraupena:** 0:01:15. **Hasi:** 00:40:05. **Bukatu:** 00:41:20

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:

Argindarra anaiak jarri zuen etxean. Zentrala Aizpurutxon zegoen eta handik eramaten zuten baina askotan argi gabe egon ohi ziren. Zentralen izenak.

24. Petrolio kinkaiez egindako argia

- **Erref:** URR-018/037
- **Iraupena:** 0:00:36. **Hasi:** 00:41:20. **Bukatu:** 00:41:56

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:

Udaran ez zen urik egoten eta turbinarik mugitu ezin zenez argi gabe geratzen ziren. Petrolio kinkaiekin egindako argiz baliatzen ziren. Kristalezko hodi baten barruan petrolioa jarri eta metxaz su ematen zitzaion.

25. Medikua etxez etxe

- **Erref:** URR-018/039
- **Iraupena:** 0:02:09. **Hasi:** 00:43:48. **Bukatu:** 00:45:57

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Medikuak eta sasimedikuak

Laburpena:

Medikua etxez etxe ibiltzen zen eta ordaindu egin behar izaten zen. Izendatu egiten ditu medikuak eta pasadizo bat kontatzen du.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2025-12-05

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com